

OCTUBRE 2016

INFOxes

PUBLICACIÓ ESPECIAL DE LA XARXA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA

TERRA COMPARTIDA TERRA COOPERATIVA

**V FIRA
D'ECONOMIA
SOLIDÀRIA
DE CATALUNYA**

**21, 22 i 23
d'octubre
de 2016**

**Recinte
Fabra i Coats,
Sant Andreu de**

**PÀG. 3
Monedes
socials a la
FESC 2016**

**PÀG. 5
Les
expositores**

**PÀG. 7
Per una
educació**

**PÀG. 8
El TTIP desintegra
les xarxes**

www.firaesc.org
#FESC2016

V Fira d'Economia Solidària de Catalunya

Construint ponts entre individus i comunitats, entre les relacions de producció i la reproducció de la vida

Ja arribem a la *V Fira de l'Economia Solidària de Catalunya*! Enguany, sota el lema "Terra compartida, terra cooperativa", que vol reflectir l'àmbit de l'ESS i el territori, es proposa un programa basat en quatre eixos. El primer inclou projectes i estratègies d'extensió territorial, cooperació i millora de la participació, així com plans innovadors per satisfer les necessitats arreu del país. El segon eix de la Fira se centrarà en la recuperació de les sobiranes: l'ESS en sectors estratègics com l'energia, l'aigua, les tecnologies i l'agroecologia. Una de les experiències més visibles d'aquest eix la trobarem allí mateix, amb l'ampliació d'un espai dedicat a la venda directa de productes agroecològics. També en aquest àmbit, es debatrà sobre les clàusules socials en la contractació pública o les mobilitzacions contra el Tractat Transatlàntic de Lliure Comerç i Inversió (TTIP).

El tercer objectiu parteix de la creació de mercats socials, una de les prioritats estratègiques de la XES. Hi coneixerem pràctiques dels àmbits de la producció, el consum, les finances, les monedes socials i la intercooperació. Finalment, el darrer eix d'aquest octubre es basa en l'educació i la cultura per a la transformació social i és l'espai de programació específica que conjuga la reflexió amb mostres d'art i cultura.

La primera edició de la FESC ja va apostar per l'ús de l'ecosol com a moneda d'intercanvi. Aquest 2016, a més, podrem fer servir *turutes de Vilanova i la Geltrú*; *hores de l'Ecoarxa del Bages*, i *ecos de la Xarxa Eco de Tarragona* i la Cooperativa Integral Catalana. Aquest és un dels fruits de la coordinació que s'està duent a terme entre les diferents monedes socials de casa nostra, que pretén que les usuàries no tinguin límits territorials a l'hora d'utilitzar i estendre aquesta eina de l'economia solidària.

Per amanir el programa de xerrades, taules rodones i fòrums, hi tornen a haver altres activitats de demostració dels àmbits que podem abraçar amb l'ESS; algunes repeteixen l'èxit d'anys anteriors i n'hi ha altres de noves. En aquest sentit, hi trobarem la Passarel·la de Roba Sostenible, el Banc del Temps, el càlcul de la petjada ecològica, el Racó de la Cultura...

També tornarem a tenir una aplicació mòbil per poder estar atentes a totes les novetats de la FESC i el Tecnofesc, que ens ajudarà a introduir els valors de l'ESS en el camp de la tecnologia informàtica.

Tot això i més: música, festa, intercooperació, aprenentatge... Tot el que dóna sentit a la FESC des del primer dia, ara fa cinc anys.

XES | Fira del 2015

L'APLICACIÓ

Enguany, tornem a tenir l'aplicació per a mòbil de la Fira. Hi podreu trobar les activitats i les xerrades (amb el lloc, l'hora i les ponents), la llista d'expositors, els darrers tuits de la FESC, l'enllaç a les xarxes socials i els dubtes més habituals (com arribar-hi, els àpats, la música...).

A més, també podreu marcar les vostres activitats i entitats preferides i rebre notificacions 10 minuts abans que comenci allò que heu marcat.

En definitiva, hi podreu navegar de manera fluïda i trobar-hi tota la informació necessària per gaudir de la Fira.

EL RELAX

En aquesta cinquena fira, podreu trobar un nou espai, el de relax. Aquest entorn servirà, sobretot, per descansar, meditar, dormir, relaxar-se, alletar les criatures... Ara bé, l'Espai Brotes ha decidit unir-se a la proposta i també s'hi oferiran sessions de shiatsu -una teràpia corporal- en els horaris següents:

- Dissabte d'11 a 13h i de 17 a 18h

- Diumenge d'11 a 13h

(Inscripcions a la mateixa sala, segona planta de l'Ateneu l'Harmonia).

EL JOC

El projecte ISSE Community Works!, impulsat per Nexes Interculturals i la XES, farà una prova d'un videojoc sobre l'economia solidària, que forma part del conjunt de materials que està generant aquesta iniciativa.

El joc s'adreça al públic jove, és educatiu (*serious learning game*) i està pensat per promoure el coneixement de l'economia social i solidària (ESS) i d'algunes competències per emprendre projectes dins aquest àmbit.

Es posaran alguns ordinadors a disposició del públic per poder jugar i una pantalla gran per a qui vulgui acompanyar el joc.

- Dissabte a les 12h

- Diumenge a les 11h

EL BANC

Un Banc de Temps és una eina a través de la qual un grup de persones pot crear una alternativa econòmica social. S'hi intercanvien habilitats sense utilitzar diners, només es comptabilitzen les hores de servei prestat i rebut. Les hores de totes les persones valen sempre el mateix, el temps invertit. En un banc de temps, l'hora d'un informàtic val el mateix que l'hora d'una massatgista. A diferència d'un sistema de troc, tothom té un saldo d'hores, que pot guanyar donant servei a una persona i gastar amb alguna altra. Existeixen una vuitantena de bancs de temps a tot Catalunya; qualsevol col·lectiu pot formar-ne un i començar a facilitar l'intercanvi d'habilitats i coneixements entre les seves membres tot generant vincles de confiança entre les persones.

- Busca'l a la FESC!

Publicació editada conjuntament per la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i la Directa

www.xes.cat | www.directa.cat

Coordinació: Carme Giménez

Edició: Jesús Rodríguez

Correcció: Laia Bragulat
Maquetació: Gerard Casadevall

Aquesta publicació s'ha enviat a impremta el 4 d'octubre de 2016
Tirada: 9.000 exemplars

Descarrega't l'app de la FESC

Terra compartida i enxarxada

El primer eix de la FESC 2016 es construeix a través de projectes i estratègies d'extensió territorial, cooperació i millora de la participació, així com plans innovadors per satisfer les necessitats arreu del país

Amb l'objectiu de desenvolupar el mercat social català, en el context polític que vivim com a reacció a la crisi-estafa econòmica que patim des de l'any 2008 i amb voluntat de descentralització, l'any 2013, la XES va iniciar un treball col·lectiu per pensar l'estratègia d'extensió i implantació de l'economia social i solidària (ESS) al territori.

Des del seu inici fins ara, les xarxes territorials d'ESS no han deixat de créixer, amb diferents ritmes, capacitats i projectes arreu del territori català. Són xarxes que neixen i creixen adaptades a les realitats locals i que donen veu a iniciatives molt diverses, des d'allò més comunitari a cooperatives de gran format, des de la producció agroecològica a la inser-

ció sociolaboral o els bancs del temps, tot plegat per donar cabuda a la participació de persones individuals i fomentar l'activisme i la informació ciutadana.

Així, han sorgit xarxes territorials als barris de Barcelona i a la seva àrea metropolitana i, a poc a poc, se'n van organitzant arreu del territori. Són la fotografia de la diversitat de l'ESS a Catalunya, cadascuna amb la seva personalitat i els seus objectius estratègics i totes elles coordinades des de la comissió de xarxes territorials, que procura establir-se com a pont de connexió i extreure'n les millors pràctiques per compartir-les.

La gran majoria d'actors de l'ESS vinculats a les xarxes territorials són petites i

mitjanes iniciatives socioempresarials i comunitàries compromeses amb el territori on operen i que tenen com a característica principal l'accessibilitat, el fet de ser cares reconegudes al territori, en contraposició amb les grans empreses i multinacionals que operen a esquenes de l'usuari i buscant el màxim rendiment del territori sense pràcticament retre comptes de res.

L'economia que representen les xarxes territorials de l'ESS és l'economia compromesa amb les persones i el medi que necessitem. Cooperem, compartim la terra i els recursos i ens enxarxem per ser més fortes.

A poc a poc, es van organitzant xarxes territorials d'ESS als barris de Barcelona, l'àrea metropolitana i arreu del país

Tot el que volies saber sobre les monedes socials a la FESC 2016

- Què és?

Una moneda social és una moneda alternativa, creada i gestionada directament per la comunitat que en fa ús amb l'objectiu de transformar l'economia a partir de valors com la proximitat, la cooperació, la transparència i la participació.

- Com funciona?

Les monedes socials solen utilitzar sistemes de gestió virtuals per internet. Així doncs, hi ha un lloc web on cada usuària té un compte corrent, des d'on fa els pagaments o cobraments, com un banc per internet. Va acompanyat, també, d'una plataforma per poder anunciar les ofertes i les necessitats de cada membre.

- Com s'hi participa?

Primer, cal trobar la xarxa més propera. N'hi ha arreu del territori, algunes més consolidades i altres que tot just comencen. La inscripció és gratuïta. Llavors, cal mostrar les ofertes i les necessitats. És habitual, també, que les xarxes organitzin mercats, que són punts de trobada i de dinamització de la xarxa. Si no tens cap xarxa a prop, pots buscar gent interessada i engegar-ne una de nova.

- Com aconseguixo moneda social?

Oferint els teus productes i serveis a la xarxa. Com que és un mercat força petit, els serveis especialitzats poden tenir poca sortida. Pensa en quina és la necessitat del teu voltant que tu pots satisfer.

- I si acumulo massa moneda?

Si la teva activitat o producte té molta demanda dins la xarxa, pot arribar a passar que rebis més moneda de la que gastes. En aquest cas, pots limitar les teves vendes en moneda social, per productes o per dies. La comunitat d'usuaris també et pot ajudar a trobar productes o serveis que et puguin ser útils.

- Com influeix en la societat?

Una moneda d'àmbit local afavoreix la producció i el comerç de proximitat. Crea mercat social posant en contacte empreses i cooperatives de l'economia social. Suposa una alternativa financera als bancs capitalistes.

- Es pot canviar una moneda per una altra?

Sí; amb la moneda social d'un lloc, podem comprar productes amb una altra moneda social. Des de l'Espai de Coordinació de Monedes Socials, hem establert els protocols necessaris per fer-ho.

*Durant la FESC 2016, es durà a terme la segona edició de la Trobada de Monedes Socials per continuar coordinant-nos i consolidar cada vegada més l'ús de les monedes socials.

7, 8 i 9 d'octubre · PARC NOU · EL PRAT DE LLOBREGAT · FESTA DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

ESPERANZAH! FESTICLOWN

ELS CATARRES · LEO BASSI · RAPSUSKLEI & THE FLOW FANATICS · EL NIÑO DE LA HIPOTECA & LOS RATONES
 MARINAH OJOS DE BRUJO · ESNE BELTZA · LÀGRIMAS DE SANGRE · 9SON & Entre Cordes · LA SRA TOMASA · MILÚ i molts més

Activitats familiars · menjars del món · xerrades · mostra d'economia solidària · circ · espectacles infantils · zona d'acampada

Donatiu 12 € = abonament per 3 dies www.esperanzah.cat

HORARI

DIVENDRES, 21

- 17h Trobades d'intercooperació (entitats registrades prèviament)
- 19:30h Inauguració

DISSABTE, 22

- De 10 a 20h Fira oberta al públic
- 20:30h Passarel·la de moda sostenible i comerç just (organitza: Som Comerç Just i Banca Ètica)
- 21:30h Sopar de l'economia solidària (amb reserva prèvia, 10 euros)
- 22:30h Actuació musical

DIUMENGE, 23

- De 10 a 14.30h Fira oberta al públic

Tot dissabte i diumenge TECNOFESC

ACTIVITATS

Actuacions i tallers de circ (Escola de Circ de l'Ateneu Popular 9 Barris)

Tallers de maquillatge i contacontes (Abacus)

Actuacions i tallers de dansa, hip-hop, teles aèries, dansa en barra, cèrcol... (B-Polemic)

Vermut musical i ràdio en directe (Ràdio Trinijove)

Performance amb Pa'thòthom (FETS)

Taller de cervesa (cooperativa Ninkasi)

Racó de la poesia (l'Apòstrof)

Cicle Orelletes de música infantil (Ateneu l'Harmonia)

Cercapoble (Diables de Sant Andreu)

Actuacions musicals...

XERRADES I TAULES RODONES

Eix 1 Territori en cooperació

Cap a l'ESS als barris de Barcelona, comunitàriament! Ajuntament de Barcelona

El model de cooperativa d'impuls empresarial Cooperar per emprendre Calidoscoop

Emprenedoria responsable al món agrorural Terra Franca

Impulsa el teu projecte acollint un camp de voluntariat internacional | Servei Civil Internacional

La visió del Global Social Economy Forum 2016 des de Catalunya | Coop57, XES, Alencop, ajuntaments de Barcelona i Sabadell

L'ESS a l'Àsia i el comerç just a la Xina | ASEC (Asia Solidarity Economy Council) Malàsia i Universitat de València

Els mercats de proximitat i els barris. Reptes i oportunitats de la regeneració urbana | Centre d'Art de Barcelona i Co-habitar

Per què iniciatives tan diferents estem juntes? Xarxa d'Iniciatives d'ESS de Manlleu

Presentació de la recerca Memòria Obrera i Cooperativa de la Barceloneta | La Ciutat Invisible, Observatori de la Vida Quotidiana i Memòria Obrera de la Barceloneta

Presentació del llibre Economia social i solidària a Barcelona | La Ciutat Invisible i Marge Books

Presentació del Mapa de l'emprenedoria social a Catalunya | Universitat Autònoma de Barcelona

Tinença de la terra: solucions i reptes | Terra Franca

Eix 2 Recuperar sobirania

Canviant el model immobiliari | Comunitaria

Debat: Cooperativisme de plataforma | Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya

És possible finançar un projecte cooperatiu? Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

Experiències internacionals del cooperativisme d'habitatge | Habitatges La Borda

Intercooperar per transformar el model energètic: presentació de l'acord | Coop57 i Som Energia

La desposseïció de la vida quotidiana: impactes i respostes. Debat sobre el darrer informe de Taifa | La Directa

La precarietat com a factor de risc | Col·lectiu Ronda

Les CAF: una eina per prevenir la pobresa energètica Ecoserveis i ACAF

Mercat de pagès com a eina Xarxa de Consum Solidari

Remunicipalització de serveis | Col·lectiu Ronda

Renovables. Iniciatives ciutadanes | Som Energia, Suno, Aiguasol, Ecoserveis, Arkenova, Azimut 360, Pironegawatt i Cresol

TTIP, CETA: lliure comerç i economia per a la vida Catalunya No al TTIP

Eix 3 Creació de mercats socials

Acompanyament de processos d'habitatge col·lectiu | Perviure

Debat: Procomú com a marc de reorganització del sistema econòmic i polític | Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya

Decreixement econòmic i transformació del model productiu de la ciutat | Assemblea de Barris per un Turisme Sostenible (ABTS)

Drets econòmics al Magreb, l'experiència de les dones marroquines i tunisianes | Assemblea de Cooperació per la Pau

El canvi d'escala: un revulsiu per al cooperativisme agroecològic? | Fundació Roca Galès i L'Aresta

Grup d'impuls de la gestió comunitària | Xarxa d'espais comunitaris

Katuma: software per a grups de consum Associació Coopdevs

L'ecosistema d'economies transformadores de la ciutat Altres Economies i Proximitat de Barcelona Activa i CRIC

L'estat del Mercat Social català 2015: com construïm mercats socials a Catalunya | XES: comissions de Balanç Social, Xarxes Locals i Sectorials, Pam a Pam

Màrqueting amb valors | Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

Participació dels moviments socials en el mercat social Parlament Ciutadà Sobre la interacció entre monedes socials existents | Espai de coordinació de monedes socials

Una altra economia és possible: nous models | XES

Eix 4 Educació i cultura per a la transformació social

Barcelona cooperativa x un Bon Clima | TEB Gestió

Bon Viver de les Arts. Creació cultural col·lectiva a Bon Pastor i Baró de Viver | La Fàbrica@

Cap a una educació en economia crítica i plura PLEEC, Plataforma per una Educació en Economia Crítica

Formació en ESS per a joves emprenedores | Nexes Interculturals i XES

Iter Luminis de Lúcia Pujol | Associació Cultural Iter Luminis

L'educació ambiental crítica: una eina per la transformació territorial i comunitària

Gresc@, Grup de Recerca en Educació per la Sostenibilitat Escola i Comunitat

L'educació per a la transformació social | XES

Les arts escèniques per la transformació social lliçan dansa | Ateneu Popular 9 Barris

Presentació del postgrau Economia Social i Solidària Estudis Europeus Projecte Emise+ | La Ciutat Invisible, Comissió de Formació de la XES i membres europeus del projecte.

Progressa adequadament: experiències i idees pràctiques per millorar el compliment de criteris de Pam a Pam | Setem Catalunya

Quan perdem la por, un conte inspirat en la lluita de la PAH ComSoc Comunicació Social

Residu zero a casa | Pol·len Edicions

Taller per definir i comunicar millor els valors de les entitats Wopala

LES EXPOSITORES

ALIMENTAR-NOS

- Altermercat
- Cal Roio Catllaràs, SCO
- Cal Senzill
- Can Ramon Lleida
- Cervesa ecològica i autòctona Ninkasi
- Cooperativa 30 Panxes
- Cooperativa de Consum El Llevat
- Economat Social, SCCL
- El Borró de Sant Andreu
- El Rosal (Associació Alba)
- Flor de Llibertat
- Formatge Ecològic de Puigcerver, SCP
- Forn Jorba
- Fundació Badalona Capaç
- Fundació Casa Dalmases
- Grup Cooperatiu TEB
- Justícia Alimentària Global
- Kop de Mà bar
- La Cervesa del Poblenou
- La Cuina del Comú, SCCL
- La Sargantana
- L'Aresta
- L'Olivera Cooperativa
- Mengembages
- Menjador Ca la Rosa
- Oove Biodinàmic
- Ordi Natura
- Queviure, SCCL
- Redpes - Rede Portuguesa de Economia Solidària
- Riet Vell
- Xarec
- Xarxa de Consum Solidari

CUIDAR-NOS

- Associació Benestar i Desenvolupament
- Associació per a l'acompanyament al Final de la Vida, Hospice.cat
- Cos
- Espai Brotes
- lacta
- La Fàbrica@
- L'Illa lmergent
- Migjorn, Casa de Naixements
- Vita Levis

DIVERTIR-NOS

- Alterevents
- Alberg Els Caus de Mura
- Sombici, SCCL
- Biterswit
- Escuracassoles
- Fent País Cooperativa
- Ecoturisme Empordà

VESTITR-NOS

- Amics d'ak Benn
- Andròmines
- Cotó Roig-aixovar
- El Mercat Social de voluntaris.cat
- Fundació Engrunes
- Fundació Friends
- Fundació Pare Manel
- Solidança

RECULTURITZAR-NOS

- Abacus cooperativa
- Art&Coop
- Associació Cultural lter Luminis
- Bidó De Nou Barris
- B-polemic
- Bymyeco
- Compacto.coop
- Cooperativa Integral Catalana
- Doble Via, Cooperativa
- Espai Contrabandos
- Fundació Periodisme Plural
- Icaria editorial
- La Ciutat Invisible, SCCL
- Llibreria La Caníbal
- Novact, Noviolència i Innovació Social
- Pol-len edicions, SCCL
- Renova la teva roba i les teves joguines
- Rocaguinarda
- Tarpuna
- Tigre de Paper Edicions
- Verkami

EDUCAR-NOS

- Assemblea de Cooperació per la Pau
- Associació Entrepobles
- Associació Nus Teatre i Acció Social
- Barabara Educació
- Biciclot, SCCL
- Comsoc - Comunicació Social
- Confederació General del Treball de Catalunya
- Cooperativa Encís
- Cooperativa Etc's
- El L'Eina, SCCL
- El Saüc, Associació en el Lleure i l'Educació
- El Teb
- El Timbal, SCCL
- FAPAC
- Fil a l'agulla
- IGOP
- L'Esberla
- Nexes
- Nusos Cooperativa
- Servei Civil Internacional
- Setem Catalunya
- Xarxa de Bancs del Temps (Associació Salut i Família)

FINANÇAR-NOS

- Arç Cooperativa
- Associació per una Nova Caixa Catalana, Coop. de crèdit
- Coop57, SCCL
- Ecrowd!
- Fets-Finançament Ètic i Solidari
- Fiare Banca Ètica
- Fundació Seira
- Fundación Goteo
- Oikocredit Catalunya

HABITAR

- Celobert, SCCL
- Cohousing Barcelona
- Col·lectiu Punt 6, SCCL
- Comunitaria, SCCL
- Cooperativa d'Habitatges La Borda
- Divacop - Un Cop de Mà
- Ecoserveis
- Enclau
- Femescala, SCCL
- Jam Hostel Barcelona
- La Pell de la Ciutat
- Laboqueria, SCCL
- Lacol
- Observatori DESC
- Raons Públiques
- Som Energia, SCCL
- Sostre Cívic

SERVEIS A EMPRESES

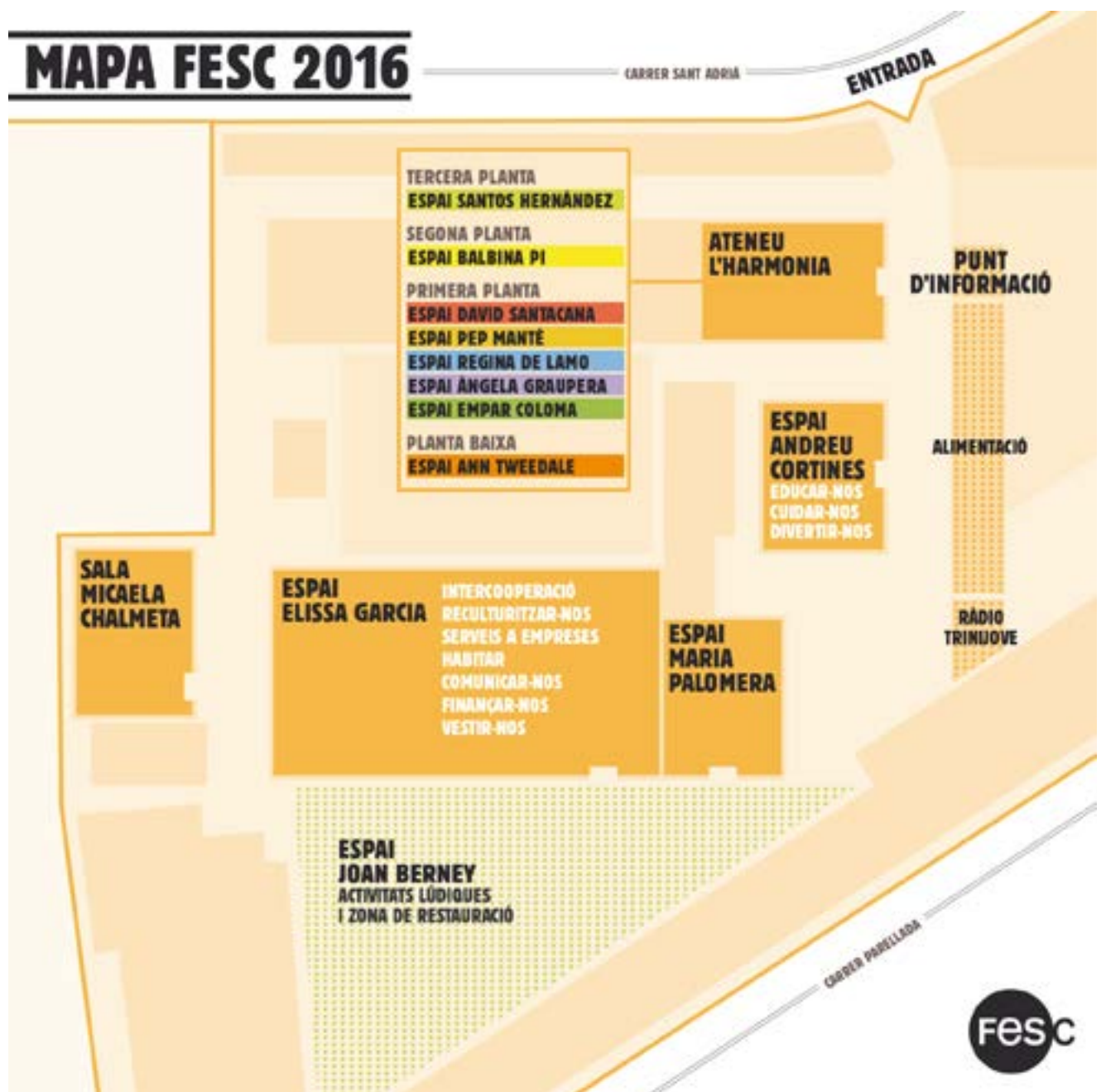
- Alencop
- Asescat
- Associació Coopdevs
- Auditoria M. Sagarra
- CAE Calidoscoop, SCCL
- Cal Temerari
- Calidoscoop, SCCL
- CET Estel Tàpia
- Clade
- Col·lectiu Ronda, SCCL
- Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum
- Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya
- Consell d'Associacions de Barcelona
- Consultoria Coop de Mà
- Ecos, Grup Cooperatiu
- El Risell
- Entitats Transparents
- Facto Assessors, SCCL
- FCCUC, Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya
- FCTC, Federació de Cooperatives de Tre-

- ball de Catalunya
- Fundació Cívica Esperanzah!
- Fundació Portolà
- Grups Associats pel Treball Sociocultural
- i-labso
- Impuls Coop de Sants
- Informàtica Justa
- Integral
- Invenies
- Jamgo, SCCL
- La Clara
- Comunicació
- Labcoop
- Missatgers Trèvol, SCCL
- Opcions de Consum Responsable
- Ricepup
- Sepra, Servei de Prevenció
- Share Events
- Tandem Social, SCCL
- Trinijove
- Wopala
- Xarxa ESS Manlleu
- XES

COMUNICAR-NOS

- Adab1ts
- Alternatives Econòmiques
- Claraboia Audiovisual, SCCL
- Crític
- Departament d'Antropologia Social i Cultural (UAB)
- Dies d'Agost, SCCL
- Dimmons In3-UOC & Procomuns.net
- El Parlament Ciutadà
- El Salmón Contracorriente
- Eticom Som Connexió
- Foli Verd
- Fundació Ítaca
- Fundació Periodisme Plural
- Fundació Roca Galès
- Guifi.net
- L'Apòstrof, SCCL
- La Directa, SCCL
- La Marea
- Metromuster
- Pangea / Reutilitza
- Promoètic.coop
- Saó Prat

MAPA FESC 2016

II Desfilada de roba sostenible a la FESC

El dissabte 22 d'octubre a les vuit i mitja del vespre, en el marc de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC), se celebrarà la segona desfilada de roba produïda amb criteris d'economia solidària, en contraposició amb la roba fabricada per la indústria tèxtil transnacional que vulnera els drets humans.

La roba que s'exposarà durant la desfilada està produïda seguint diversos criteris d'economia solidària, com el respecte als drets laborals i mediambientals. D'aquesta manera, les assistents coneixeran els criteris de l'economia solidària emprats per produir la roba presentada i la podran adquirir als estands dels productors presents a la FESC. També es repartirà un catàleg de les marques participants, amb recursos per vestir una roba lliure d'explotació.

Jornades laborals de fins a catorze hores diàries, explotació infantil, condicions laborals inhumanes i perilloses o l'absència de sindicats legalment constituïts

són la realitat d'aquest sector a tot el món. Un àmbit en què el 80% de les persones empleades són dones.

La desfilada vol recordar a la ciutadania que els 437 euros de mitjana que es gasta en roba a l'any són decisius per construir una indústria que vagi més enllà de la *fast fashion*. Una indústria alternativa, respectuosa amb les treballadores, el medi ambient i la societat, que serà present a l'eix temàtic *Vestim-nos de la FESC*. La desfilada vol demostrar, també, que ja és possible vestir-se amb criteris solidaris i sense col·laborar amb l'explotació laboral ni posar en perill els drets humans.

La segona desfilada de roba sostenible està organitzada per la campanya Som Comerç Just i Banca Ètica (impulsada per SETEM Catalunya, la XES, Alternativa3, FETS, FIARE i IntermónOxfam), la FESC, l'alumnat de la FESC, estudiants de l'Institut Salvador Seguí i el grup de teatre amateur Art Escena de Cardedeu.

La Borda: "Construïm habitatge per construir comunitat"

El segon eix de la Fira d'enguany se centra en la recuperació de les sobiranes: l'economia social i solidària en sectors estratègics com l'energia, l'aigua, les tecnologies, l'agroecologia i, naturalment, l'habitatge

El 2016, hem llegit repetidament el titular següent: "Màxim històric dels preus del lloguer a Barcelona". Rècord anterior, el 2008, abans de la crisi. Quan les butxaques estan més buides per l'ajustament estructural, augment màxim de les mensualitats. I continuem veient escenes de desnonaments amb mossos armats. I la paraula gentrificació ja no sona com un nom de tieta catòlica que cuina canelons cada diumenge: resulta cada cop més familiar per descriure la substitució de persones amb poc poder adquisitiu per d'altres amb diners als barris de les nostres ciutats. O dels habitatges populars per hotels. O de les magdalenes per *cupcakes*.

Si, avui, Narcís Oller hagués de reescriure *L'escanyapobres* (1884), l'obra seria un drama immobiliari. Avars i usurers actualitzats, això sí, rescatats per l'Estat i el mercat en un marc d'impunitat extraordinari per a la corrupció. Fins aquí, res de nou. No farem com si res. Volem recuperar la sobirania habitacional. Com ho fem? Va!

La diferència principal entre l'economia solidària i la capitalista rau en el fet que la primera és una economia de posar el cos i la segona, una economia que fonamentalment te'l roba. Això s'entén bé mirant les línies comunes que travessen els paradigmes econòmics del feminisme, el *buen vivir* i el cooperativisme: al centre, la sostenibilitat de la vida, la repartició de les tasques reproductives i les necessitats comunitàries. Necessitem fer política amb aquests principis ètics per frenar un capital que avança en direcció oposada. A La Borda, ho estem intentant: "Construïm habitatge per construir comunitat".

Enguany, a la FESC, convidarem la cooperativa d'ajuda mútua FUCVAM (l'Uruguai) i el model danès de l'Andel (Dinamarca) per conèixer-los de primera mà, ja que són els exemples més desenvolupats. Volem saber com han fet créixer l'autoorganització. Volem aprendre dels seus encerts i errors en la lluita de la vida contra el capital.

Xarxa d'Espais Comunitaris (XEC)

Als darrers anys, l'aparició d'espais i projectes gestionats de manera comunitària ha anat agafant cada cop més força, si bé la necessitat de comptar amb aquests punts de trobada, formació, creació i autoorganització és una pràctica històrica que es remunta als ateneus, els casals populars i les cooperatives de principis del segle XX. Per això plantejem la necessitat de constituir una xarxa amb capacitat d'intercanviar coneixements i recursos en diferents àmbits, des de la gestió fins al finançament, passant pel foment del cooperativisme o el treball cultural.

Reconeixent-nos en diverses formes i mitjans (l'okupació, el lloguer o la gestió d'equipaments públics), compartim una sèrie d'objectius, valors i models d'organització comuns a l'economia social i solidària (ESS); unes formes de fer que sumen i van configurant espais que s'escapen del control del mercat i les seves polítiques per reforçar les alternatives. És per això que volem constituir-nos en una xarxa amb entitat pròpia.

Els espais comunitaris són fonamentals a l'hora de posar en pràctica el model de barri, de poble i de ciutat en el qual volem viure. L'objectiu és construir espais on poder decidir, a partir dels coneixements col·lectius, des dels més tècnics fins als més creatius, sobre tot allò que ens envolta. Eixamplant aquestes pràctiques, ens reapropriem de les nostres vides i generem nous models de consum, d'oci i de relació, que tenen un impacte dins les nostres comunitats que resol moltes necessitats compartides, de tipus econòmic, laboral, formatiu, de lleure o d'autoorganització.

Volem posar al centre valors com l'horitzontalitat, l'arrelament amb el territori, la transparència, la coresponsabilitat, el compromís i l'establiment de relacions no discriminatòries; amb una perspectiva de gènere i intergeneracional. Volem

practicar l'autoavaluació i posicionar-nos clarament en l'antifeixisme, el feminisme, l'antiracisme i la justícia ambiental.

Ens basem en maneres de fer com la presa de decisions horitzontal, basada en la democràcia directa, la memòria històrica, la centralitat de l'economia social i solidària en qualsevol projecte i el compromís com a forma de participació.

Ens concebem com a projectes complexos i amb voluntat d'anar repensant-nos permanentment. Per això ens associem, intercooperem i ens donem suport mutu; volem compartir aprenentatges, experiències i contradiccions per avançar juntes cap a la creació d'una xarxa que ens ajudi a reconèixer-nos i a poder traçar projectes en comú.

Reivindiquem la gestió d'allò comú i d'allò públic a partir de les pròpies comunitats, amb autonomia i independència. La construcció d'aquests espais va molt més enllà de la prestació d'un servei, pensem que cal concebre una altra relació al voltant del concepte *públic*, més enllà de la vinculació amb les institucions, i que les comunitats han de poder gestionar els recursos que els són propis en qualsevol matèria.

Els espais comunitaris són fonamentals a l'hora de posar en pràctica el model de barri, de poble i de ciutat en el qual volem viure

Una educació econòmica més plural i crítica a les escoles

Quan dipositem capital en un banc convencional, aproximadament el 90% s'inverteix. On van a parar aquests diners? Doncs, segons denuncien diverses entitats i col·lectius, una part d'aquest capital es destina al sector de l'armament. L'últim informe (www.centredelas.org) publicat pel Centre Delàs d'Estudis per la Pau mostra que els bancs, les asseguradores i les empreses d'inversió espanyoles han dedicat, entre 2011 i 2015, gairebé 5.900 milions d'euros al finançament de la indústria armamentística. També és probable que el banc hagi invertit part d'aquest capital en sectors especulatius com l'alimentari, fet que provoca un augment dels preus dels aliments bàsics i la consegüent limitació de l'accés a aquests aliments a les poblacions de països empobrits.

Aquests són alguns dels impactes globals de les inversions que fan els bancs convencionals. També podríem parlar d'altres pràctiques controvertides, com les execucions hipotecàries o l'opacitat que caracteritza moltes de les seves operacions.

Tot això contrasta amb la presència creixent d'aquests bancs als centres educatius per impartir sessions d'educació financera als joves, en col·laboració i amb el suport del sector públic. A Catalunya, fruit d'un conveni de col·laboració entre el Departament d'Ensenyament, l'Institut d'Estudis Financers i diversos bancs, es va posar en marxa el programa EFEC (Educació Financera a les Escoles de Catalunya), que compta amb una borsa de voluntaris, treballadors i treballadores de bancs i caixes i jubilats, entre altres, que ofereixen cursos d'educació financera a estudiants de secundària. Durant el curs passat, els mòduls oferts per entitats com La Caixa, Banc Sabadell, BBVA, Caixa d'Enginyers o Banc Santander es van impartir en un 25% dels centres escolars catalans i la intenció és fer-los extensius a la resta de centres per poder consolidar-los en el currículum i la pràctica educativa.

La Plataforma Per una Educació en Economia Crítica (PLEEC), impulsada per diverses entitats, moviments socials, sindicats i organitzacions de l'economia social i solidària, reclama la fi del programa EFEC i del suport que li dona el Departament d'Ensenyament.

La PLEEC considera que l'EFEC planteja un model molt parcial i esbiaixat de l'economia i les finances i que el fet que

el Departament d'Ensenyament promogui la presència d'entitats financeres a les aules -algunes rescatades amb diners públics- legitima el seu relat sobre les causes i les sortides de la crisi. Amb mòduls titulats "Endeutar-se amb seny", per exemple, se les allibera de tota responsabilitat i es culpabilitza les famílies de sobreendeutament irresponsable. A més, es fa amb personal de la banca, sense preparació pedagògica, fet que desvirtua la feina dels docents, que haurien d'assumir aquesta tasca introduint noves formes i visions de l'economia.

Les organitzacions, les empreses cooperatives i les entitats de l'economia solidària i les finances ètiques estan demostrant que hi ha altres maneres possibles de fer l'economia. Per tant, també hauran d'existir altres maneres d'ensenyar-la.

La PLEEC participarà a la Fira organitzant una xerrada. Us hi esperem!
FETS-Finançament Ètic i Solidari

Economia solidària a l'Àsia

Tot i que, els últims anys, a l'Àsia, s'han produït avenços en l'àmbit de l'economia solidària, encara se'n sap poc a Catalunya. A la cinquena edició de la Fira, tenim el plaer de presentar el panorama d'un continent desconegut donant l'oportunitat de presentar-lo a tres persones.

Economia Solidària a Àsia del Sud-est (per Jun-e Tan, del Consell Asiàtic d'Economia Solidària i de www.sdg-sse.org, Malàisia): darrerament, alguns països d'aquesta regió han treballat per la promoció de les iniciatives d'economia solidària, tant en l'àmbit nacional com en el marc de l'ASEAN (una associació internacional de deu països de la regió, similar a la UE). Jun-e Tan ens farà un breu resum sobre aquests països i presentarà alguns casos que es poden trobar al web www.sdg-sse.org.

Comerç Just a la Xina (per Marta Gil Ibáñez, de la Universitat de València i cofundadora de l'ONG heArtS China): tot i que, avui dia, la Xina es veu com un centre global del desenvolupament econòmic, en aquest país, el comerç just encara es troba en una etapa inicial. Marta Gil ens ho contarà a partir de la seva investigació al territori.

Economia Solidària a Corea del Sud, a Hong Kong i al Japó (per Miguel Yasuyuki Hirota, de la Universitat de València): hi ha més moviments interessants a altres indrets de la regió. Miguel Yasuyuki, doctorant japonès d'economia social, ens explicarà la situació que es viu actualment i les polítiques públiques que es despleguen en aquesta zona.

La TecnoFESC:

Les alternatives tecnològiques i informàtiques de l'economia solidària

Enguany, diverses iniciatives que aborden la tecnologia i la informàtica basant-se en criteris d'economia solidària s'han organitzat per crear un nou espai en el marc de la FESC: la TecnoFESC!

L'espai TecnoFESC agruparà estands d'empreses i entitats d'aquest àmbit i acollirà tallers relacionats amb la sobirania tecnològica i informàtica: una *Install party* permetrà que les persones que vinguin amb el seu ordinador es puguin instal·lar programari lliure; una *Restart party* ajudarà a reparar aparells electrònics; un punt de reciclatge i donació de material informàtic recuperarà ordinadors vells perquè els puguin usar altres entitats; un taller d'automatització de processos ens mostrarà com podem millorar la gestió de les organitzacions i la difusió de les seves activitats. D'aquesta manera, la TecnoFESC vol incidir en els diferents estadis de la vida dels aparells tecnològics i en l'ús que en fem, des del punt de vista del consum responsable. S'abordaran problemàtiques com la de l'obsolescència programada o els drets laborals als països productors. Aquestes alternatives es tractaran a través de xerrades llamp de cinc minuts.

La TecnoFESC té l'objectiu d'assessorar persones, entitats i empreses sobre les diferents alternatives que tenim per satisfer les nostres necessitats tecnològiques i informàtiques sense haver de pagar els peatges de la societat de consum i el control monopolístic i reduint al màxim les injustícies que implica la tecnologia per a les treballadores dels països empobrits.

Us convidem a fer passos endavant dins la vostra organització: per una tecnologia i una informàtica més segures, justes, barates, sostenibles i solidàries. La TecnoFESC us ho posa fàcil!

Formen part d'aquesta iniciativa SETEM Catalunya, Reutilitza.cat, Electronic Reuse, Restarters BCN, l'Associació de joves TEB, Adab1ts, Softcatalà i altres entitats i empreses.

Àlex Guillamón

“El TTIP desintegra les xarxes econòmiques locals”

Enguany, a la FESC, posarem el focus en el moviment europeu contra el TTIP a través de la taula rodona que s'ha organitzat amb la coordinadora Catalunya No al TTIP. Per anar fent boca, hem parlat amb Àlex Guillamón, de l'organització EntrePobles, que ens ha posat una mica al dia sobre el tema.

Què és el TTIP?

És un projecte de tractat de comerç i inversions que estan negociant la Unió Europea i els Estats Units des de fa més de tres anys. El seu objectiu és unir aquestes dues àrees des del punt de vista de les normes comercials i de producció.

El principal problema que sorgeix d'aquesta possible unió és comú a tots els tractats d'aquest tipus que s'han signat fins ara, ja que, quan s'unifiquen aquestes normes, sempre es fa a la baixa, és a dir, prenent com a referència aquelles que preveuen menys drets per a les persones. Parlem de normes ambientals, de consum, de salut, de drets laborals, de propietat intel·lectual...

Com es concreta aquest problema?

El principal risc és la rebaixa dels drets en tots els àmbits, de cara a la producció agrícola, la seguretat alimentària, la sanitat, la regulació dels medicaments, els drets laborals, etc. És el que s'anomena *cooperació regulatòria*, que vol dir que una àrea reconeix els estàndards de l'altra.

Un altre dels aspectes conflictius són els tribunals d'arbitratge. Les empreses podran demandar els estats per qualsevol normativa que pugui perjudicar els seus negocis. I les empreses són les úniques que poden demandar els estats, al revés no es pot fer. Per poder tirar endavant aquestes demandes, a més, cada part (la demandant i la demandada) ha d'aportar un mínim de vuit milions de dòlars. Això implica que no qualsevol empresa pot accedir a aquests tribunals. Són mil dòlars per hora durant els anys que dura el litigi! Això és important perquè fa ben patent que aquests tribunals no estan pensats per a les petites i mitjanes empreses, encara que hi ha qui ho vol fer creure. És evident que estan fets a mida de les grans multinacionals.

Com afecta l'economia solidària?

Pel que hem vist fins ara, els tractats de lliure comerç agreugen la tendència a la desintegració del teixit econòmic local. Si pensem en aquest teixit com si fos la xarxa de rodalies, per exemple, el lliure comerç representa la introducció de l'alta velocitat, que crea dinàmiques de destrucció allà on les interrelacions són petites, ja que provoca dependència dels grans circuits multinacionals. Per definició, perjudica greument les petites i mitjanes empreses i, per tant, l'economia solidària.

D'altra banda, afecta la contractació pública de serveis. Sota els paràmetres del lliure comerç, no es pot posar cap clàusula que potenciï les empreses locals ni les empreses socials, ja que s'entén que afecten la lliure competència i els preus més baixos.

Imaginem que alguns ajuntaments inclouen clàusules socials. Una d'aquestes grans empreses els podria denunciar?

Sí, qualsevol empresa radicada a l'àrea de lliure comerç té els mateixos drets que les altres. Per exemple, Sanitat està estudiant un programa de compra pública local d'alimentació; si aquesta normativa s'activés, no podrien posar aquestes clàusules. Si s'afavorís un petit productor del Baix Llobregat en comptes d'una empresa multinacional dels Estats Units, s'estaria *discriminant* aquesta empresa.

Fins i tot si ho miréssim des del seu punt de vista, tampoc no seria millor per a les administracions. Si s'accepten les ofertes més barates de les multinacionals, no s'estalvia perquè es desestructura el comerç local i, en conseqüència, es cobren menys impostos, es paga més atur, etc. O si es compren productes cosmètics o farmacèutics que afectin la salut... també hi ha més despesa en assistència sanitària.

Què s'està fent per evitar aquest tractat?

A tot Europa, s'està organitzant un gran moviment, sobretot a Alemanya. Encara que sigui un tema silenciats pels mitjans i la política, s'han aprovat més de 2.000 mocions a ajuntaments i administracions regionals. D'altra banda, la coordinadora Catalunya No al TTIP està integrada per més de 600 entitats i ja s'han aprovat mocions a més de 60 municipis i també al Parlament de Catalunya. També s'ha convocat una cadena humana pel dia 15 d'octubre, que anirà des del consolat del Canadà fins a la seu de la Comissió Europea de Barcelona.

El 15 d'octubre, s'ha convocat una cadena humana contra el TTIP a Barcelona

COM ARRIBAR-HI

Fàbrica de Creació Fabra i Coats
Carrer Sant Adrià, 20 · 08030 Barcelona

Segre - Sant Adrià (parada 1388): 11, 40
Segre - Parellada (parada 1281): 11, 40
Segre - Pl. Can Fabra (parada 127): 40, 73
Pl. Can Fabra (parada 248): 126

Sant Andreu (L1)

Sant Andreu Comtal

C. Sant Adrià, 2-8
(Tribunal 257)

Organitza:

Amb la col·laboració de:

